

**Česká školní inspekce
Ústecký inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIU-75/18-U

Název	Dětský domov a Školní jídelna, Most, K. H. Borovského 1146, příspěvková organizace
Sídlo	K. H. Borovského 1146, 434 01 Most
E-mail	ddkhh@edu-most.cz
IČ	62 209 256
Identifikátor	600 029 328
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Ing. Bc. Marcela Stütz
Zřizovatel	Ústecký kraj
Místo inspekční činnosti	K. H. Borovského 1146, 434 01 Most
Termín inspekční činnosti	12. 1. 2018 – 16. 1. 2018

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného dětským domovem podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělávání a školských služeb; zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu dětského domova a jeho souladu s právními předpisy podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona, ve znění pozdějších předpisů.

Inspekční činnost na podnět podle § 174 odst. 6 školského zákona včetně posouzení odstranění nedostatků zjištěných při předchozí inspekční činnosti a účinnosti preventivních opatření zamezujících jejich opakování (inspekční zpráva ČŠIU-263/15-U).

Charakteristika

Dětský domov a Školní jídelna, Most, K. H. Borovského 1146, příspěvková organizace (dále „zařízení“) vykonává činnost dětského domova (dále „domov“) a školní jídelny v souladu se zápisem do rejstříku škol a školských zařízení. Poskytuje přímé zaopatření zejména dětem s nařízenou ústavní výchovou nebo předběžným opatřením. Kapacita domova je 48 lůžek včetně jedné bytové jednotky (cvičného bytu). K datu inspekční činnosti bylo evidováno 42 dětí.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školského zařízení (dále „ředitelka“) od poslední inspekční činnosti v souvislosti s přijetím opatření k odstranění zjištěných nedostatků získala požadovanou odbornou kvalifikaci.

Od předchozí inspekční činnosti se významně zvýšila míra odborné kvalifikace pedagogických pracovníků, aktuálně je cca 77 %. Za čtyři vychovatele bez odborné kvalifikace (jeden za účelem získání požadovaného vzdělání studuje) ředitelka prokazatelně hledá náhradu. Vysoká fluktuace pracovníků však přetrvává, od předchozí inspekční činnosti ukončilo pracovní poměr 10 pedagogických pracovníků, což je více než 50 % z jejich celkového aktuálního počtu (17). Stálost prostředí pro děti z hlediska personálního zajištění tak není zajištěna.

Vedení zařízení tvoří ředitelka a vedoucí vychovatelka. Svého zástupce ředitelka nejmenovala a nenastavila ani funkční systém zastupitelnosti pro dobu své nepřítomnosti. Pouze v případě své vícedenní nepřítomnosti deleguje kompetence spojené se zastupováním na vedoucí vychovatelku, případně sociální pracovníci. Na negativa uvedeného systému poukazovali při rozhovorech se školními inspektory i zaměstnanci domova. Uváděli, že krátkodobá, zpravidla jednodenní, nepřítomnost ředitelky je častá (vyplynulo i z analýzy dokumentace, např. přehled jízd) a není zřejmé, kdo je kompetentní k řešení aktuálně vzniklých problémů. Toto riziko se projevilo i při zahájení inspekční činnosti, kdy v zařízení nebyla přítomna ředitelka a nikdo nebyl jejím zastupováním pověřen.

V řízení domova byla inspekční činností zjištěna další rizika, která ředitelka neidentifikovala. Vedoucí vychovatelka od září 2017 do data inspekční činnosti neplní stanovený rozsah přímé pedagogické činnosti, což potvrdila jak ona sama, tak děti. Přesto zaznamenávala v elektronické knize denní evidence ve všech uvedených dnech, kdy přímou pedagogickou činnost neplnila, údaje o poskytovaném vzdělávání a jeho průběhu tak, jak mělo být realizováno dle rozpisu její přímé pedagogické činnosti. Ředitelka naplňuje přímou pedagogickou činnost ráno, kdy chodí s dětmi plavat. O tomto poskytovaném vzdělávání a individuální logopedické péči, kterou v tomto školním roce poskytovala do listopadu jednomu dítěti, nevede žádné záznamy. Nelze proto posoudit, zda plní přímou pedagogickou činnost v rozsahu stanoveném právním předpisem. Nastavení doby její přímé pedagogické činnosti navíc není účelné. Z rozhovorů s ředitelkou i s dětmi vyplynulo, že se plavání mnohdy účastní jen jedno nebo dvě děti. Nezáměr o plavání v ranních hodinách děti školním inspektorům odůvodňovaly větší potřebou spánku (jdou-li na plavání, musí dříve vstávat) a tím, že je jim zima, protože odchází záhy po skončení plavání do školy. Vysvětlení

ředitelky, že si nemůže nastavit přímou pedagogickou činnost na jinou dobu z důvodu plnění povinností spojených s její funkcí v Most'áčku (zařízení sociálních služeb, které je součástí hodnocené právnické osoby), nelze akceptovat.

Vnitřní řád domova obsahuje několik chybných postupů, které nejsou podle právního předpisu v dětském domově možné (např. umístění dítěte do oddělené místnosti), část povinných údajů v něm chybí (např. kritéria pro umísťování dítěte do bytové jednotky, systém opatření ve výchově – kritéria pro ukládání opatření ve výchově) a některá kritéria nejsou vhodná. Např. kritérium související s poskytováním osobního daru za předpokladu průměru klasifikace na vysvědčení maximálně 2 nezohledňuje vzdělávací předpoklady dětí ani možné ovlivnění výsledků vzdělávání z důvodu jejich předchozího života v nefunkční rodině a s tím související častou absencí ve škole. Zařízení nemá nastavený systém evidence případných stížností ani způsob, jakým se dítě prokazatelně dozví, jak byla jeho žádost či stížnost vyřízena. Ředitelka částečně odstranila nedostatek zjištěný při předchozí inspekční činnosti a nastavila systém hodnocení a opatření ve výchově. Tento systém ale nebyl doplněn do aktuálně platného a zveřejněného vnitřního řádu. Osoby odpovědné za výchovu tak k němu nemají přístup.

Ředitelka neodstranila nedostatek zjištěný předchozí inspekční činností a nadále nevhodně posuzuje některou přímou pedagogickou činnost vychovatelů jako práci s přímou pedagogickou činností související, zejména o víkendech. Chybně je také nastavena činnost bezpečnostních pracovníků, kteří dle popisu práce konají i výchovnou činnost, což bylo ověřeno i pozorováním při inspekční činnosti. Nedostatek v počtu dětí v rodinné skupině přetrvává od poslední inspekční činnosti, ve dvou je vyšší než nejvyšší povolený počet stanovený právním předpisem.

Od poslední inspekční činnosti nebyla nastavena vhodná organizace oběda ve všední dny. Bylo pozorováno, že děti přenášejí oběd včetně příborů chodbou do jídelny. Některé je držely tak, že při upadnutí hrozilo riziko úrazu. Z hlediska zajišťování bezpečnosti byla zjištěna i další rizika. Personální obsazení noční služby je nedostačující. Zařízení neviduje důsledně pohyb dětí, není doložitelné, kde se v konkrétním čase dítě nachází (příchody a odchody dětí, účast dětí na aktivitách s jiným pedagogem). V bazénu je s dětmi vždy jen jeden pedagogický pracovník. Někteří pracovníci, kteří s dětmi realizují tuto aktivitu, neabsolvovali kurz první pomoci.

Ředitelka nenastavila evaluační systém a nevyužívá externí supervizi. Dle ředitelky je důvodem nespokojenost vychovatelů s přístupem supervizora, který prováděl supervizi v souvislosti s přijetím opatření k odstranění nedostatku zjištěného v této oblasti při minulé inspekční činnosti.

Vzdělávací program domova vychází z reálných podmínek a je zaměřen na přípravu dětí pro samostatný život, obsahuje všechny povinné údaje. Pozitivem je, že naprostá většina zájmových činností probíhá mimo domov a že jsou podporovány zejména takové aktivity, při kterých mají děti možnost získávat sociální zkušenosti, rozvíjet sociální dovednosti při kontaktech s intaktní společností. Z rozhovorů s dětmi vyplynulo, že se smí navzájem navštěvovat v bytech jednotlivých rodinných skupin, jak bývá v běžných rodinách obvyklé. V přerazování dětí v rámci rodinných skupin nebyly zjištěny nedostatky.

Rozhovory se zaměstnanci, dětmi a analýzou vybrané dokumentace (vzorek osobních spisů) bylo zjištěno, že ředitelka přijala účinné opatření k odstranění nedostatku zjištěného předchozí inspekční činností a opatření ve výchově navrhuje správně jen pedagogičtí pracovníci a to i přesto, že tuto pravomoc mají chybně uvedenu v popisu práce i bezpečnostní pracovníci.

Od předchozí inspekční činnosti nedošlo ke zlepšení kvality webových stránek domova, které i nadále poskytují jen základní informace o jeho činnosti. Některé na nich zveřejněné informace navíc neodpovídají skutečnosti (např. údaj o naplnění kapacity domova, zajišťování nočních služeb vychovateli).

Hodnocení průběhu vzdělávání

Režim dne v době víkendů a svátků není nastaven účelně. Z vnitřního řádu, rozhovorů s dětmi a zaměstnanci vyplynulo, že vychovatelé přebírají denní službu v 9:00 hodin, přičemž do této doby musí být děti převážně na lůžku. Snídani jim v tyto dny připravuje vychovatel, proto i děti, které se budí časně, snídají nejdříve v 9:15 hodin. Během víkendu zajišťují veškeré stravování vychovatelé za pomoci dětí. Z rozhovorů s nimi a dětmi vyplynulo, že při stávajícím personálním zajištění zbývá v rodinných skupinách, zejména s větším počtem mladších dětí, málo času na další výchovnou činnost.

Byty rodinných skupin jsou ve dvou pavilonech, vždy po jednom v poschodí. V každé budově zajišťuje noční službu zpravidla jen jeden bezpečnostní pracovník, aktuálně jeden pro dvě, resp. tři rodinné skupiny (v domově bylo k datu inspekční činnosti pět rodinných skupin), a to bez přihlédnutí zejména k aktuálnímu zdravotnímu stavu, potřebám a věku dětí (předškolní děti včetně jednoho dvouletého). V době noční služby ve všední dny bezpečnostní pracovníci dle popisu jejich pracovní činnosti, jejich vyjádření i vyjádření ředitelky konají kromě výše uvedených výchovných činností ještě další činnosti (např. praní a žehlení prádla, příprava snídaně a svačiny). Ani personální posílení ranních služeb jedním vychovatelem pro všechny rodinné skupiny nastavené od ledna 2018 dostatečně nepokrývá potřeby zařízení, neboť z uvedených tří pracovníků jeden denně vozí dítě do základní školy, jeden odvádí dítě do přípravné třídy jiné základní školy a jeden zajišťuje péči o všechny děti zůstávající v domově (nemocné, a které nejdou do školy z jiných objektivních důvodů či nejsou přijaty k předškolnímu vzdělávání). Dle vyjádření vychovatelek jsou nemocné děti v případě potřeby převáděny do obývacího pokoje jiného bytu, aby mohl být zajištěn dohled nad všemi přítomnými dětmi. V něm pak někdy i při akutním onemocnění čekají na příchod dalšího pracovníka, se kterým se vrací do svého bytu.

V systému zajištění denní služby vychovatelů ve všední den od 9:00 do 21:00 hodin navštěvují s dětmi lékaře právě vychovatelé. Děti proto objednávají k lékaři nejdříve na 9:30 hodin, což má mnohdy za následek jejich celodenní neúčast ve školním vzdělávání.

Rozhovory s dětmi a zaměstnanci bylo zjištěno, že komunikace ředitelky s dětmi ohrožuje lidskou důstojnost (zejména při oslovování dětí). Některé děti při rozhovorech se školními inspektory uváděly, že ředitelka říká nevhodná slova jim i vychovatelům. Komunikace ředitelky domova s dětmi nenastavuje dětem ani zaměstnancům adekvátní vzor a hranice pro komunikaci, vytváří reálné riziko snižování autority vychovatelů, stigmatizace dítěte a jeho následného ohrožení. Je také v rozporu s povinnostmi pedagogického pracovníka chránit bezpečí a zdraví dítěte a předcházet všem formám rizikového chování a svým přístupem k výchově a vzdělávání vytvářet pozitivní a bezpečné klima a podporovat jeho rozvoj.

Týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti vycházející ze školního vzdělávacího programu a ročního plánu výchovně vzdělávací činnosti připravují vychovatelé samostatně, bez vzájemné součinnosti, stejně tak bez spoluúčasti dětí. Jsou zpracovány v elektronickém systému, ale v rodinné skupině nejsou volně dostupné dětem.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Analýzou dokumentace, rozhovory s vychovateli a dětmi bylo zjištěno, že systém hodnocení a opatření ve výchově děti znají. Uložená opatření ve výchově jsou pro ně až na výjimku, kterou jsou „mimořádné prohršky“, předvídatelná. Dle vnitřního řádu může být dítěti v tomto případě uloženo jiné opatření ve výchově, než stanoví právní předpis. Takový postup je nepřijatelný, v praxi ale doposud uplatněn nebyl.

Ze 42 dětí aktuálně umístěných v domově má pouze 12 komplexní diagnostickou zprávu vypracovanou diagnostickým ústavem. Cíle stanovené v programech rozvoje osobnosti dítěte se tedy většinou neopírají o výsledky komplexní diagnostiky. Takový postup je rizikem pro včasnou identifikaci výchovných rizik a včasné zahájení případné intervence. V této oblasti nedošlo od předchozí inspekční činnosti ke zlepšení.

Zařízení zohledňuje názory dětí (děti potvrdily v rozhovorech se školními inspektory) na poskytovanou péči prostřednictvím spoluprávy, která je složena ze zástupců jednotlivých rodinných skupin a vede ji ředitelka. Schází se v měsíčních intervalech, popř. podle potřeby. Zpětná vazba je uváděna v zápisech z jednání.

Závěry

Hodnocení vývoje

- Významně se zvýšil podíl odborně kvalifikovaných pedagogických pracovníků.
- Většina nedostatků zjištěných při předchozí inspekční činnosti nebyla odstraněna, nedostatky v řízení se prohloubily.

Silné stránky

- Zájmové činnosti zajišťované mimo domov a četné aktivity ve spolupráci s intaktní společností účelně napomáhají rozvíjet sociální kompetence dětí.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Komunikace ředitelky s dětmi a pedagogickými pracovníky vytváří reálné riziko snižování autority vychovatelů, stigmatizace dítěte a jeho následného ohrožení.
- Systém zastupování je nefunkční, nepokrývá veškerou dobu nepřítomnosti ředitelky v zařízení.
- Řízení domova vykazuje četné nedostatky zejména v personálním obsazení služeb a organizaci výchovy, zajišťování bezpečnosti, efektivitě rozvržení přímé pedagogické činnosti ředitelky, obsahu povinné dokumentace.
- Chybí evaluační systém.
- Informační systém je málo účinný.
- Chybí systém evidence stížností a způsob vyrozumívání dítěte o vyřízení jeho žádosti či stížnosti.

- Chybí účinná spolupráce s diagnostickým ústavem zejména v souvislosti se zpracováváním programů rozvoje osobnosti dítěte a následnou aplikací závěrů diagnostické zprávy při stanovování cílů v těchto programech.
- Týdenní programy nejsou vytvářeny za spoluúčasti dětí a nejsou zveřejňovány dětem v bytě rodinné skupiny.
- Vysoká fluktuace pedagogických pracovníků nepříznivě ovlivňuje stálost prostředí pro děti.

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Poskytovat dětem a zaměstnancům adekvátní vzor pro komunikaci všech účastníků vzdělávání tak, aby nevznikalo riziko snižování autority vychovatelů, stigmatizace dítěte a jeho následného ohrožení.
- Stanovit a realizovat funkční systém zastupování.
- Odstranit nedostatky v řízení.
- Nastavit a realizovat funkční evaluační systém, zjištěné výsledky využívat pro stanovení a realizování opatření ke zkvalitňování výchovy, vyhodnocovat jejich účinnost.
- Zvýšit účinnost informačního systému, zkvalitnit webové stránky, uvádět na nich údaje v souladu se skutečností.
- Nastavit a dodržovat systém evidence stížností a způsob vyrozumívání dítěte o vyřízení jeho žádosti či stížnosti.
- Navázat účinnou spolupráci s diagnostickým ústavem zejména v souvislosti se zpracováváním programů rozvoje osobnosti dítěte (diagnostika dětí).
- Vytvářet týdenní programy za spoluúčasti dětí, zveřejňovat je dětem v bytě rodinné skupiny.
- Přijmout účinná opatření ke snížení fluktuace pedagogických pracovníků.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školského zařízení ve lhůtě do 30 dnů odstranit nedostatky zjištěné při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jak byly nedostatky odstraněny a jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Ústecký inspektorát, W. Churchilla 6/1348, 400 01 Ústí nad Labem, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.u@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení, výtisk ze dne 12. ledna 2018
2. Jmenování do funkce ředitelky vydané Ústeckým krajem dne 1. 6. 2012, s účinností od 1. 8. 2012 na dobu šesti let

3. Personální dokumentace pedagogických a bezpečnostních pracovníků (doklady o dosaženém vzdělání, bezúhonnosti a psychologické způsobilosti, popisy pracovní náplně – vychovatelé, bezpečnostní pracovníci, hlášenka volného pracovního místa - Úřad práce České republiky)
4. Vnitřní řád, účinný od 6. ledna 2016
5. Osobní spisy dětí, vzorek
6. Přehledy k datu inspekční činnosti (umístěné děti podle věku, podle zařazení do rodinných skupin, podle diagnostiky realizované diagnostickým ústavem, děti účastníci se plavání s ředitelkou domova - přímé pedagogická činnost září – prosinec 2017)
7. Zápisy ze sezení dětí s vedoucí vychovatelkou, sociální pracovníci, vychovatelkou rodinné skupiny a dětí – rodinná skupina B2, rok 2017
8. Přehled jízd, vzorek
9. Výjezd 15. 9. 2017 – schválení požadavku (vedoucí vychovatelka)
10. Kritéria pro záporná opatření ve výchově, účinná k datu inspekční činnosti
11. Graf - Evidence docházky v elektronickém systému - rozpis služeb pedagogických a bezpečnostních pracovníků (leden, červenec, srpen, září – prosinec 2017)
12. Zápisy z porad vychovatelů, vzorek
13. Pracovní doba Čj. DD/175/2016, účinná k datu inspekční činnosti
14. Elektronická kniha denní evidence Hvězdička
15. Inspekční zpráva Čj. ČŠIU-263/15-U
16. Týdenní programy v elektronické podobě
17. Roční plán účinný v době inspekční činnosti
18. Záznamy pořizené z jednání se zaměstnanci zařízení v průběhu inspekční činnosti (ze dne 12., 15. a 16. ledna 2018)

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Ústecký inspektorát, W. Churchilla 6/1348, 400 01 Ústí nad Labem, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.u@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejímu obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

PaedDr. Jitka Kozáková, školní inspektorka	Jitka Kozáková, v. r.
Mgr. Lukáš Valda, školní inspektor	Lukáš Valda, v. r.
Mgr. Jiří Holomek, školní inspektor	Jiří Holomek, v. r.
Ing. Dana Drlíková, kontrolní pracovnice	Dana Drlíková, v. r.
Mgr. Soňa Křížová, Ph.D., přizvaná osoba – odborník na etopedii	Soňa Křížová, v. r.

V Praze 10. února 2018

Datum a podpis ředitele školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Ing. Bc. Marcela Stütz, ředitel školy	Marcela Stütz, v. r.
---------------------------------------	----------------------

V Mostě 16. 2. 2018